

שיח סניגורים: פרופ' אלן דרשוביץ בשיחה עם הסניגור הציבורי הארצי, ד"ר יואב ספיר

שמעולם לא היה גרוע יותר. למעשה, מעולם לא היה טוב יותר, אך זה עדיין רע מאוד... הייתי תומך נלהב בארגון "חיי שחורים נחשבים", עד שבאופן אווילי הארגון סימן במצו את ישראל וטען כי היא מדינה בה נעשה רצח עם וכי היא מעורבת באפרטהייד. התנתקתי מהארגון, אני תומך בתכנית שלהם אבל לא אהיה חלק מארגון כלשהו העוסק בעלילות דם כנגד המדינה הלאומית של העם היהודי. מה שאני רוצה לעשות זה ליצור אלטרנטיבות ולהקים ארגונים באמריקה בהם ציונים צעירים, גברים ונשים יהודים צעירים, יוכלו להילחם למען צדק גזעי, יוכלו להילחם על זכויות ההומוסקסואלים, יוכלו להילחם למען זכויות הסביבה, מבלי שיצטרכו לבחור בין המטרות הטובות הללו לבין תמיכה בישראל...

אני רוצה רק להאיר נקודה אחת על תיק או.ג'יי. סימפסון. אנשים חושבים שזכינו באותו משפט בעיקר בגלל אפליה גזעית הפוכה וכי היו תשעה מושבעים שחורים ושלושה מושבעים לא-שחורים, שהצביעו עבור סימפסון רק בגלל שהוא שחור. זה לא מה שקרה, ואני הייתי מעורב באופן מעמיק בהיבט הזה של התיק מכיוון שהייתי עורך דין ופרופסור בהרווארד ותמיד לימדתי משפט ומדע, משפט ופסיכיאטריה, משפט וספרות, משפט ודת, משפט ומה שאתם רוצים, וכך התחלתי להתעניין מאוד במדע הזיהוי הפלילי ובדנ"א בשלב מוקדם מאוד, לפני שזה נעשה פופולרי. בתיק או.ג'יי. סימפסון, הראיה המרכזית נגד הנאשם הייתה גרב שנמצא על הרצפה, מול המיטה שלו, שעות ספורות לאחר הרצח הכפול, כאשר על הגרב הופיע בדרך נס דמו של סימפסון ודמם של שני קורבנותיו. האם יכולה להיות ראיה מפלילה טובה יותר? טוב, זו הייתה ראיה פנטסטית, למעט שלוש בעיות: הראשונה, היה סרטון וידאו שצולם לפני שהמשטרה הגיעה וטענה שהיא מצאה את הגרב, והוא הראה שלא היה כל גרב שחור על השטיח הלבן. השנייה, בדם על הגרב היה כימיקל שנקרא ETNA, נוגד קרישה שאינו נמצא בגוף האדם אלא נמצא למבחנות על מנת למנוע מהדם להיקרש. זה הראה כי מישהו מהמשטרה, ולמעשה אנחנו יודעים את שמו של השוטר, לקח איתו את המבחנות הביתה ושפך אותן על הגרב כשהוא מונח באופן שטוח. והשלישית, אם תשפוך דם על גרב, תגלה בצד אחד של הגרב, בחלקו החיצוני ובחלקו הפנימי, תמונת ראי דומה של הכתם. אבל, לא תמצא את אותה תמונת ראי על חלקו החיצוני והפנימי בצד השני של הגרב, בגלל שהרגל של לובש הגרב "מפריעה" לדם

בשעות אחר-הצהריים של יום שלישי, 13.12.2016, ערכו מכון טאובנשלאג למשפט פלילי ומרכז צגלה למחקר בינתחומי של המשפט בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב, אירוע פומבי, במסגרתו שוחח הסניגור הציבורי הארצי, ד"ר יואב ספיר, עם פרופסור אלן דרשוביץ, אחד הסניגורים הפליליים המוכרים ביותר בעולם ופרופסור אמריטוס בבית הספר למשפטים באוניברסיטת הרווארד.¹ השיחה התייחסה לשני נושאים מרכזיים: מערכת המשפט הפלילית בארצות-הברית, תוך התייחסות להשלכותיהן של הבחירות לנשיאות, ולימוד סניגוריה בהליך הפלילי. חלקי השיחה שהתייחסו למשפט הפלילי האמריקני ולתפקידו של הסניגור במשפט הפלילי לוקטו על ידי עורכי המאמרים של "הסניגור", ומובאים להלן בהשמטות ושינויים קלים בלבד.

***

ד"ר יואב ספיר: סוגיית הרקע הגזעי מילאה תפקיד מרכזי באחד מהתיקים הכי מפורסמים שלך, המשפט של או.ג'יי. סימפסון.² אני לא בטוח אם אתה מודע לכך שבשאר העולם טענות קשות על ידי יוצאי אתיופיה כי הם מופלים לרעה על ידי מערכת המשפט הפלילי. זה היה נושא מרכזי בהפגנות המחאה שלהם, כאשר הטענות שעלו גובו בנתונים לפיהם כ-30 אחוזים מבני הנוער המרצים עונש מאסר הם ממוצא אתיופי, בעוד קהילת יוצאי אתיופיה מהווה רק שני אחוזים מהאוכלוסייה בישראל. יש גם טענות על אודות שיטור-יתר, שיטור בלתי הולם ואליומות. על רקע זה, ובהסתמך על הניסיון שלך בתיק או.ג'יי. סימפסון, איך אתה מבין את חלקו של הגזע במערכת המשפט הפלילי והאם ישנן דרכים להימנע מגישה מפלה בהתייחס למיעוטים באוכלוסייה?

פרופסור אלן דרשוביץ: זוהי בעיה מאוד מאוד קשה. המדינה שלנו, בניגוד למדינת ישראל, נבנתה על גזענות, החוקה שלנו בנויה על גזענות והכלכלה שלנו נבנתה על העבדות. לא ניתן פשוט להכריז על סיום הגזענות ולהניח כי הבעיה הסתיימה. זוהי בעיה מתמשכת המחלחלת לכל דבר באמריקה, אבל היא משתפרת. בין 1995, כאשר הייתי מעורב במשפט של סימפסון, ועד 2016, היה שינוי מאוד דרמטי ברגישות שמפגינה המשטרה כלפי גברים צעירים שחורים. מספר אירועי הריגת גברים צעירים שחורים על ידי שוטרים ירד באופן דרמטי, אך עדיין, כאשר מסתכלים על ארגון "חיי שחורים נחשבים",³ ניתן היה לחשוב

1 חברי המערכת מודים לד"ר שי וזנר, מנהל מכון טאובנשלאג למשפט פלילי, לפרופ' אלן דרשוביץ ולד"ר יואב ספיר על הסכמתם האדיבה לתמלול השיחה ולפרסום חלקים נבחרים ממנה במסגרת כתב העת הסניגור.
2 או.ג'יי. סימפסון, שהיה מפורסם כשחקן פוטבול לשעבר, הואשם בשנת 1994 ברצח אשתו לשעבר ניקול בראון וחברה רונלד גולדמן. משפטו של סימפסון זכה להד ציבורי ותקשורתי נרחב, ובשנת 1995 הוא זוכה על ידי חבר מושבעים מאשמת הרצח.
3 התנועה **Black Lives Matter** הוקמה בארצות-הברית במהלך שנת 2013, על רקע שורה של מחאות ציבוריות נגד הרג אזרחים אפרו-אמריקנים על ידי שוטרים. התנועה אף עוסקת בסוגיות רחבות יותר הקשורות לאליומות משטרתית, תיוג גזעי על ידי גורמי אכיפת החוק ואי-השוויון במערכת המשפט הפלילית בארצות-הברית.

אני רוצה לספר לך שני סיפורים קצרים מהניסיון שלי, שמדגימים את ההבדל בין ניהול משפט בפני חבר מושבעים לבין ניהול משפט בפני שופט. הסיפור הראשון התרחש כאשר עבדתי במשרדי הסניגוריה הציבורית בווינגטון די.סי., טיפלתי בתיק בו אם הואשמה בכך שנעלה את הבן שלה בארון וכאשר קיבלתי את התיק וחקרתי את העובדות ואת החוק, היה ברור לי שהיא אשמה. האם הודתה במעשה ואמרה כי מדובר היה באמצעי חינוכי. לדבריה הילד היה פרוע וצריך היה לחנך אותו למשמעת הורית. הלכתי לעורכת דין בכירה יותר במשרד ואמרתי לה שחייבים להגיע להסדר טיעון היות שהעובדות ברורות והחוק ברור. עורכת הדין הסתכלה עליי ואמרה: "לא בדיק, אנחנו צריכים להשיג מושבע אחד בלבד שחושב שזה בסדר שאימא תחנך כך את ילדה למשמעת". הסיפור השני התרחש בישראל, והוא עוסק בתיק של שוד מזוין בו טיפלתי. ללקוח שלי היה אליבי, והוא סיפר לי שבעת השוד הוא ישב בשכונה עם בחור אחר "על הברזלים". חיפשתי ומצאתי את הבחור בשכונה של הנאשם, יושב על הברזלים, והוא אישר לי את גרסת הנאשם. הבאתי אותו להעיד במשפט והשופט, שגדלה, אני מניח, בשכונה אחרת, לא הצליחה להבין את התופעה שיש אנשים שסתם יושבים בשכונה ולא עושים דבר. היא שאלה את העד שוב ושוב: אבל מה עשיתם שם? איך יכול להיות שסתם ישבתם בלי לעשות דבר במשך שלוש שעות? תוך כדי הקשבה לשאלות השופט, חשבתי לעצמי שאילו היו לי 12 מושבעים, אולי אחד מהם היה מכיר מקרוב שכונה כזו בעצמו, או אפילו היה מזדמן לו לחלוף על פני אנשים שסתם יושבים על הברזלים. הסיפורים ממחישים שמצד אחד חוויות חיים מגוונות של מושבעים עשויות להיות טובות יותר לגילוי עובדות ומצד שני, המושבעים עלולים להתעלם מהחוק. מה העמדה שלך לגבי קביעת עובדות על ידי אזרחים רגילים לעומת שופטים מקצועיים?

פרופסור אלן דרשוביץ: אני חושב שבמאזן, המושבעים עושים עבודה פחות טובה בגילוי עובדות מאשר שופטים מקצועיים. אני חושב שתפקיד חבר המושבעים אינו להיות מדענים המגלים את האמת. תפקידה של מערכת המשפט אינה להיות מדעית, ואם היינו רוצים שמערכת המשפט שלנו תהיה מדעית לא היינו קובעים שאם יש סבירות גבוהה התומכת באשמה עדיין יש לזכות, מכיוון שצריך לקבוע את האשמה מעבר לכל ספק סביר. המדע לא דורש הוכחה מעבר לכל ספק סביר. המערכת הפלילית איננה חיפוש אחר האמת, אלא חיפוש אחר הצדק. אפילו בתנ"ך נקבע "על פי שניים עדים", משמע כי אם יש לך עד יוצא דופן ומצלמת וידאו, על פי התורה זה לא מספיק... אני חושב ששיטת חבר המושבעים טובה יותר לאמריקה, ואני חושב ששיטה ללא מושבעים טובה יותר לישראל. אני חושב שצריך לבחון כל טקטיקה, הסדר חוקי או מוסד משפטי דרך התרבות וההיסטוריה של המדינה. אמריקה היא ארץ מגוונת באופן יוצא דופן, והרעיון כי שופט אחד יבטיח עשיית צדק אינו עולה בקנה אחד עם הסגנון האמריקני. יחד עם זאת, זה בא במחיר כבד.

לעבור לצד השני. במצב שבו האדם אכן לבש את הגרב, העברת הדם הייתה צריכה להיות "גבישית" ולא העברה של תמונת ראי - וכל מומחה להתזות דם מבין את זה. אנחנו הראינו שעל הגרב נמצאו ארבעה כתמי דם בתמונות ראי - בכל ארבעת הצדדים - ולכן המסקנה המתחייבת היא שהדם נשפך על הגרב כשהוא לא לבוש, ואין רגל ש"מפריעה". כך הצלחנו להוכיח באופן חד-משמעי כי המשטרה ניסתה להפליל את או.ג'יי. סימפסון. הם חשבו שהם מפלילים אדם אשם, הם היו בטוחים שהוא עשה את זה, אבל הם גם האמינו שהכפפה שנמצאה ושגם עליה היה דם של שני אנשים, של אחד מהקורבנות ושל סימפסון, תיפסל בהתאם לתיקון הרביעי לחוקה כי היא נמצאה בעקבות חיפוש שנעשה ללא חשד סביר וללא צו חיפוש. לכן, על מנת ליצור ראייה חדשה שתחליף את הראייה האמתית נגדו, הם יצרו את ראיית הגרב. חבר המושבעים קיבל את הטיעון שלנו וכל אחד מהמושבעים הגיע למסקנה כי הגרב היה ראייה בדויה. למעשה, היו שלוש קבוצות בקרב המושבעים, ואני מעוניין לשמוע את תגובתכם בעניין זה. הייתה קבוצה אחת, קבוצה קטנה, שאמרה: תראו, טיפלו שלא כדין בגרב ולכן אנחנו לא יכולים לתת אמון באף אחת מהראיות האחרות. משום כך אנחנו מחליטים שיש ספק סביר באשמת הנאשם. זוהי קבוצה אחת. אני חושב שכולם כאן יסיכמו שאילו הגעתם למסקנה הזו, כי לא ניתן לתת אמון בכל שאר הראיות, הייתם מחליטים על זיכוי. הייתה קבוצה שלישית, אני אדלג כרגע על השנייה, שאמרה: לא אכפת לנו מה הראיות מורות. יותר מדי אנשים שחורים מורשעים ברצח לעתים קרובות מדי ולכן אנחנו הולכים לזכות את האיש הזה. בסדר, כולנו מסכימים שזו גישה לא נכונה. אז עכשיו אני אציג לכם את הקבוצה השנייה, ואני הולך לשאול אתכם מה הייתם עושים אם הייתם בקבוצה השנייה? הקבוצה השנייה אמרה: אנחנו לגמרי בטוחים שהראייה הזו אכן נשתלה על ידי המשטרה ושהם התכוונו להפליל אדם שמבחינתם היה אשם. אבל, אנחנו חושבים שיש מספיק ראיות אחרות בתיק על מנת להגיע להרשעה, גם אם נפסול את הראייה הזו. ג'וני קוקרן,⁴ שטען בשם ההגנה, אמר לחבר המושבעים: אל תתנו למשטרה פרס על פיברוק הראיות. אם לא תעצרו את המשטרה מלעשות את זה בתיק הזה, מחר הם יעשו את זה לילדים שלכם, לדודים שלכם ולאחיינים שלכם. תשלחו מסר. תלמדו אותם לקח. לכן, אני שואל אתכם בקהל, אם הייתם מושבעים והייתם מגיעים לשתי מסקנות: האחת, ביטחון במאה אחוז כי הראייה שתולה; אבל השנייה, כי קיימות מספיק ראיות גם בלי הראייה השתולה על מנת להרשיע. כמה מכם היו מצביעים בעד הרשעה וכמה מכם היו מחליטים לזכות? [לאחר הצבעה באולם] - אוקיי, יש לנו חבר מושבעים מפולג. אני חושב שזה מה שבאמת קרה באותו תיק. אני לא יודע איך אני הייתי מצביע בעניין זה. זוהי שאלה מאוד מאוד קשה...

ד"ר יואב ספיר: אחד ההבדלים הבולטים ביותר בין שתי מערכות המשפט של ישראל וארצות-הברית הוא שאין לנו חבר מושבעים.

4 הסניגור ג'וני קוקרן היה חבר בצוות הגנה של סימפסון, לציודו של פרופ' דרשוביץ וסניגורים נוספים.

ישנם הרבה תיקים בהם שופט היה עושה עבודה יותר טובה בקביעת העובדות. מצד שני, ניתן גם לגבש עמדה נגדית. כך לדוגמה, בתיק אולמרט התרחש המצב הבא: הפרקליטות ידעה היטב כי אחד מהעדים המרכזיים שלה גוסס, ויכול להיות שהוא לא יחיה מספיק זמן כדי לעמוד בחקירה נגדית. למרות זאת היא העמידה אותו על דוכן העדים, החזיקה אותו בחקירה ראשית במשך הרבה מאוד זמן ואז לפני שניתנה לאולמרט האפשרות לחקור אותו בחקירה נגדית, העד נפטר. יצא שהשופט שמע עדות מאוד מפלילה ללא חקירה נגדית, ועזרתי לעורך הדין שייצג אותו להכין את החלק הרלוונטי בערעור. השופט שדן בתיק קבע כי הוא שופט ולא חבר מושבעים ולכן לא צריך לדאוג מכיוון שהוא התעלם לגמרי ממה ששמע מהעד ולא לקח את הדברים בחשבון בקבלת ההחלטה. בטח. זו אי הבנה של הטבע האנושי. אם מישהו חושב ששופט כלשהו מסוגל לבטל צלצול פעמון שכבר נשמע, או להוציא את ריח הבואש מחדר חבר המושבעים לאחר שהבואש כבר נזרק לתוכו, אני יכול למכור לו את גשר ברוקלין. אז, אני בהחלט חושב שהמערכת בישראל מסתמכת קצת יותר מדי על כך שהשופטים חסינים ומסוגלים להעריך את מה שהם ייקחו בחשבון ומה שהם לא ייקחו בחשבון. יחד עם זאת, הצדק איננו מושלם וצריך לבחור במערכת המתאימה ביותר למאפייני המדינה, כאשר אתם בחרתם במערכת המתאימה למדינה שלכם ואנחנו בחרנו במערכת המתאימה למדינה שלנו. תראו מה קורה כיום בבריטניה. בריטניה היא המקור של שיפוט באמצעות חבר מושבעים, וכיום 12 המושבעים שדנים במרבית המשפטים הפליליים הם 12 פריטי ריהוט. הם לגמרי מובלים על ידי השופט ומי שראה כיצד מתנהלים הליכים באולד ביילי,⁵ מבין כיצד נראית הנחיית השופט בתיק פילי בבריטניה. "גבירותי ורבותיי המושבעים", אומר השופט, "ראיתי את הראיות ותנו לי להגיד לכם שעליכם למצוא את זה ולא למצוא את זה, עליכם להאמין לעד הזה ועליכם שלא להאמין לעד הזה". השופטים אומרים לחבר המושבעים מה להחליט. על פי החוק האמריקני, אם שופט כלשהו היה מתערב בגילוי העובדות בדרך כזו, ההרשעה הייתה מתבטלת בערעור. כך, על אף שגם בבריטניה וגם לארצות-הברית יש שיטה של משפט בפני חבר מושבעים, שיטות אלה שונות באופן דרמטי. באמריקה המושבעים באמת חופשיים לגלות את העובדות כהבנתם, ואילו בבריטניה השופטים פשוט מורים למושבעים כיצד עליהם לקבוע את העובדות...

ד"ר יואב ספיר: את השאלה הבאה בטח נשאלת אלף פעמים. בארצות-הברית קוראים לשאלה הזו "שאלת מסיבות הקוקטייל", ואני נשאל אותה במחוצע פעם בשבוע. ציינת שרוב הנאשמים

אשמים, והשאלה היא כיצד אתה מצדיק לעצמך מתן ייצוג לאנשים המואשמים, ולעתים קרובות אשמים, בביצוע הפשעים הנתעבים ביותר?

פרופסור אלן דרשוביץ: כל פעם שאני נשאל את השאלה הזו, תגובתי היא: אלוהים אדירים, אף פעם לא חשבתי על זה! תודה רבה ששאלת את השאלה הזו כי אני עוסק בפלילים 53 שנים, והיא אף פעם לא עלתה בדעתי! טוב, ברור שזה עולה בדעת כלנו, חזו שאלה מאוד קשה. בתיק הראשון שהיה לי כעורך דין צעיר ייצגתי מחבל יהודי, אדם צעיר מהליגה להגנה יהודית. באותם ימים הליגה להגנה יהודית יצאה במחאה נגד הדיכוי הסובייטי של יהודים, והאיש הצעיר הזה הרכיב פצצת עשן, שהוטמנה במשרדיו של סול יורוק.⁶ הפצצה התפוצצה ולא הייתה אמורה להרוג אף אחד, אבל בסופו של דבר היא הרגה אישה יהודייה צעירה, שקרוב משפחתה היה תורם מרכזי לבית הספר למשפטים בהרווארד. כאשר מוניתי לייצג את האיש הצעיר הזה, שעמד בפני עונש מוות, קרוב המשפחה עצר את כל התרומות ואמר שהוא לא יתרום יותר לעולם אלא אם אני אפטר. זה נעשה גרוע יותר כאשר זכיתי בתיק, משום שידעתי שהלקוח שלי היה אשם, הראיות היו מוחצות, והלקוח גם אמר לי את זה והצהיר על כך פומבית בבית המשפט. הסיבה בגללה זכינו בתיק הייתה שהמשטרה השיגה את ההודאה ושיתוף הפעולה של הלקוח באמצעים בלתי חוקיים. זו הייתה הרגשה איומה לראות את הלקוח שלי יוצא מבית המשפט, לדעת שיש לו דם על הידיים, ואף על פי שהוא לא התכוון להרוג - בכל זאת המעשה שלו גרם למותה של אישה צעירה נהדרת. מצד שני, הרבה יותר גרוע היה התיק בו ייצגתי שני נערים צעירים שעמדו בפני עונש מוות, כאשר ידעתי בוודאות כי הם חפים מפשע ובהתחלה הפסדתי בתיק... תאמינו לי, איבדתי הרבה יותר שינה בגלל שני נערים חפים מפשע שבכו לי בטלפון כל לילה שהם לא רוצים למות. היו לי סיוטים שהם עומדים להיכנס לתא הגז והם צורחים לי להוציא אותם. בסופו של דבר זכינו בתיק בערעור, תודה לאל, והצלחנו לבטל את עונש המוות בתיק. כשאתה סניגור, אתה מאבד שינה בשני מקרים: כאשר אתה מגן על האשם או כאשר אתה מפסיד בעניינו של חף מפשע. אולם, צריך לזכור כי כאשר אדם אשם מזוכה, זהו חלק ממערכת המשפט שלנו שכן עדיף לשחרר עשרה אשמים מאשר לאסור בשגגה אדם אחד חף מפשע. הכול מתחיל כמובן בסיפור אברהם וסדום: "חלילה לך השופט כל הארץ לא יעשה משפט". איך אתה מעז, אלוהים, שופט העולם כולו, לא לעשות צדק ולהחריב את סדום אם יש עשרה אנשים חפים מפשע בקרב האשמים? אברהם עוצר בעשרה ומשם מגיעה התפיסה, באופן היסטורי, של "עדיף עשרה אשמים מחף אחד". לכן, זיכוי האשם

5 בית המשפט המרכזי לעניינים פליליים באנגליה וויילס, הממוקם בלונדון.
6 בשנת 1972 סול יורוק, אמרן יהודי-אמריקני, נפצע ביחד עם אחרים בעקבות פצצה שהוטלה במשרדיו שבמנהטן, ניו-יורק. המעשה יוחס לליגה להגנה יהודית שהתנגדה לסיורי הופעות בארצות-הברית של אמנים מברית-המועצות.

"תניח שהאויב הגדול ביותר שלך היה ממציא עלייך את השקרים הגרועים ביותר. מה הדבר הנורא ביותר שהיה אומר עלייך?" בדרך כלל הלקוח יספר לי באי-רצון חלק מהדברים שלדבריו כמובן שלא קרו, ובסופו של דבר זה כנראה יהיה קרוב יותר למה שקרה מאשר מה שניתן היה להשיג ממנו בדרך אחרת. כך, מבלי לשים את הלקוח במצב שבו יגיד "עשיתי את זה", אני מנסה לחלץ ממנו מידע רב ככל האפשר, כגון מה יאמר העד הזה, מה אתה יודע עליו ואיך ניתן להשפיע על אמינותו, כאשר המטרה היא לדעת הכי הרבה שאני יכול. כיום, אני לרוב מייצג בערעורים ולכן אני לא צריך לדעת כל כך הרבה. אני קורא את התיעוד בכתב ואני מערער על יסוד התיעוד הכתוב. יחד עם זאת, בכל פעם שאני מגיש ערעור אני גם מתבסס על ראיות חדשות ולכן אני צריך לדעת מהו המצב לאשורו. לשם כך אני שוכר חוקרים, בין היתר על מנת לחקור את הלקוח עצמו, ולא תמיד הם אוהבים את זה. יחד עם זאת, אני חייב לעשות את זה מכיוון שגם הפרקליטות מעסיקה חוקר ואני לא רוצה שהפרקליטות תדע משהו שאני לא יודע. עניין שאני מאוד גאה בו הוא שכל פעם שמישהו מסקר ערעור שאני מנהל, מה שמרשים במיוחד את הכתב הוא שאני יודע יותר על אודות העובדות בתיק מאשר כל אחד אחר באולם בית המשפט. אני חייב לדעת את העובדות מכיוון שלא אני מקבל את ההחלטה אלא השופט, ומה שמקנה לטענות שלי מהימנות הוא לדעת יותר על התיק מאשר כל אחד אחר. לכן, אני רוצה לגלות כל מה שאני יכול על אודות הלקוחות שלי, אבל אני לא שואל אותם את השאלה באופן ישיר.

ד"ר יואב ספיר: השאלה הבאה נוגעת לזכות השתיקה. אתה התמחית אצל השופט גולדברג בבית המשפט העליון האמריקני, כאשר התקבלה ההחלטה בעניין אסקובדו,⁷ שהניחה את הבסיס להלכת מירנדה המפורסמת.⁸ כל מי שצופה בטלוויזיה או בקולנוע מכיר את "אזהרת מירנדה" ויודע שחובה על שוטר העוצר חשוד להזהיר אותו ולומר לו, בין היתר, שעומדת לו זכות השתיקה. כיצד אתה מצדיק חוקית ומוסרית את זכותו של חשוד לשתוק ולהסתיר מהרשויות מידע, כאשר ייתכן שיש לאותו אדם מידע חיוני על פשע שבוצע?

פרופסור אלן דרשוביץ: שני דברים. ראשית, זכות השתיקה התגבשה בעיקר על יסוד דבריו של הרמב"ם, אשר ביסס את הזכות על רציונל מעניין. הרמב"ם אמר שהתורה אוסרת על התאבדות ומי שמודה בפשע שביצע, למעשה מסייע להתאבדותו. הרמב"ם גם דיבר על אנשים חולים שעלולים להודות בפשעים אותם לא ביצעו. לפני עשר שנים או יותר, כתבתי ספר בשם הפרובוקטיבי "האם קיימת זכות

הוא חלק ממערכת הצדק שלנו ואילו הרשעת החף מפשע איננה. כל אימת שאדם חף מפשע מורשע, המערכת נכשלה לחלוטין ותפקידנו כסניגורים הוא לוודא שלא יורשעו אנשים חפים מפשע. פעם זו הייתה ההצדקה שלי וחשבתי שכל המואשמים בפשע, כמעט כולם, ככל הנראה אשמים. עד שיום אחד היה לי תיק בו ידעתי ב-100 אחוז ודאות כי הלקוח שלי חף לחלוטין. ומי היה הלקוח הזה? אני. הואשמתו בקיום יחסי מין עם ילדה בת שש עשרה אשר מעולם לא פגשתי ומעולם לא שמעתי עליה, וכמובן שמעולם לא הייתי אתה או נגעתי בה. כך נאלצתי להגן על עצמי נגד ההאשמות הללו, שהועלו נגדי לשם רווח כספי... החוויה הזו גרמה לי להבין באמת איך זה מרגיש להיות אדם חף מפשע המואשם באופן שקרי...

יש אנשים חפים מפשע וחייבים לזכור את זה כאשר אנחנו מגנים על נאשמים. נכון, רובם אשמים אבל חלקם חפים מפשע. התענוג הגדול ביותר הוא כשיש לנו לקוח חף מפשע ואנחנו יכולים לזכות אותו בתיק. אנשים שואלים אותי למה אני מדבר על ההאשמות נגדי והתשובה היא שאני מדבר על זה מכיוון שאני קורבן וקורבנות צריכים לדבר. בין אם אתם קורבנות לאונס, קורבנות לתקיפה מינית או קורבנות להאשמת שווא, מוטלת עליכם חובה לדבר, בפרט אם יש לכם גישה לתקשורת...

ד"ר יואב ספיר: בהמשך לשאלת האשמה והחפות, האם אתה בוחן את אשמתם או חפותם של הלקוחות שלך? האם עורך דין מטעם ההגנה משרת לדעתך טוב יותר את האינטרסים של הלקוח שלו אם הוא בוחן בפועל את העניין הזה? אנחנו יודעים שעל הספקטרום יש שתי גישות: יש עורך דין אשר פוגש את הלקוח שלו ואומר לו "אל תספר לי כלום"; ולעומתו יש את הסניגור שרוצה לקבל כמה שיותר מידע. לאחרונה, סניגור מאוד בולט בישראל, עו"ד דן שינמן, פרסם ספר בו הוא קורא לאימוץ הגישה השנייה של קבלת כמה שיותר מידע. איפה אתה נמצא על הספקטרום הזה?

פרופסור אלן דרשוביץ: אני תומך בגישת ביניים. הדבר האחרון שהייתי עושה כאשר אני פוגש לקוח הוא להגיד לו: "היי, תגיד אתה אשם?" זה פשוט לא יעבוד. ראשית, הלקוח היה מיד משקר לי. היו לי 250 לקוחות, כאשר 249 מהם אמרו לי שהם חפים מפשע. לא יכול להיות שהיה לי כל כך הרבה מזל, ולכן לא צריך לצפות לקבל את האמת מלקוח כאשר אתה שואל אותו אם עשית את זה. זו שאלה טיפשית וחסרת משמעות. יחד עם זאת, לכולנו יש טקטיקות בהן אנחנו משתמשים על מנת לנסות לגלות את האמת. לא ניתן לנהל משפט בלי לדעת במה תיתקל ולכן מה שאני אומר ללקוח הוא:

⁷ Escobedo v. Illinois, 378 U.S. 478 (1964)
⁸ Miranda v. Arizona, 384 U.S. 436 (1966)

השתיקה⁹? התשובה בהתאם לחוק האמריקני היא "לא", אין זכות שתיקה, אלא רק זכות שלא תובאנה כראיה נגד החשוד אמרות שניתנו בלא שהייתה חובה למוסרן ושהוצאו מהחשוד בכפייה. איך אני מוכיח בספר שאין זכות שתיקה? בכך שהממשלה תמיד יכולה לכפות על חשוד לדבר על ידי מתן חסינות. כל מה שהיא צריכה לעשות הוא לומר לו כי לא תשתמש בדברים שייאמרו על ידו כנגדו ובכך להעניק לו חסינות. התיק שהביא אותי למסקנה האמורה היה מקרה בו שוטר ירה באדם, הוא שכב פצוע בבית חולים והשוטרים מנעו ממנו תרופות עד שידה כי הוא זה שירה את הירייה הראשונה. הם עשו זאת כדי למנוע הגשת אישום פלילי נגד השוטר, ולא כדי להאשים את אותו אדם בעבירה פלילית. בית המשפט העליון בארצות-הברית פסק כי הייתה להם זכות מלאה לכפות עליו למסור את העדות, היות שלא הייתה כוונה להשתמש בראיה נגד העד בתיק פלילי.¹⁰ מכאן שאין כל זכות לשתיקה, אלא יש זכות שלא להוציא מאדם בכפייה מידע היכול לשמש נגדו בתיק פלילי. המידע יכול לשמש נגדו בהליך אזרחי, עלול להרחיק אותו ממקום עבודתו, ולמנוע ממנו קבלה לבית ספר למשפטים. לכן, אין מקום לדבר על זכות שתיקה. אנחנו המדינה היחידה בעולם שיש לה זכות מוחלטת שלא למסור למשטרה אמרות שלאחר מכן תהינה קבילות כנגד המוסר בהליך פלילי. בעניין זה עלו שאלות מעניינות: האם חבר מושבעים צריך לדעת אם הנאשם השתמש בזכותו שלא להפיל את עצמו? האם ויתור על הזכות יכול לשמש נגד הנאשם? בהקשר האחרון בתי המשפט השיבו בשלילה, עם מספר חריגים. כך למשל, אם הנאשם מעיד להגנתו במשפט, העובדה שהוא שמר על זכותו שלא למסור גרסה יכולה לשמש נגדו. מדובר בסוגיה מאוד סבוכה, שמקורה בתורת המשפט האמריקנית היא בזכות של חשוד שלא יענו אותו. כאשר ג'פרסון היה בפריז, נשלחה אליו טיוטת מגילת הזכויות האמריקנית אשר כללה את מה שהיום נקרא התיקון החמישי, לפיו אדם "לא יאולץ להעיד במשפט פלילי נגד עצמו". ג'פרסון, שהיה עורך דין די טוב, כתב למדיסון שהוא לא מבין מה זה אומר, שמדובר בניסוח יותר מדי מסובך ומדוע לא להסתפק בקביעה כי "אין לענות או להכריח אדם כלשהו להעיד?" זה לא קרה, ובמקום זאת מופיעה זכות מסובכת שאף אחד לא באמת מבין. אם הציבור האמריקני היה נדרש להצביע אם ראוי לתקן את התיקון החמישי לחוקה ולדרוש מאנשים להעיד, התוצאה הייתה 90 מול 10.

בהתאם לחוק האירופאי, ואני חושב שבאופן דומה גם לפי החוק הישראלי, לא מעמידים לדין על מסירת עדות שקר. איך אני יודע את זה? כי הייתי יועץ לממשלת ישראל בפרשת דמיאניוק וכאשר בית המשפט העליון בישראל הפך את הרשעת דמיאניוק (אשר אם הוא

לא היה איוון האיום, הוא בהחלט היה איוון איום אחר), התקשרתי לפרקליטת המדינה דאז, דורית ביניש, ואמרתי לה שברור שניתן להעמיד לדין את דמיאניוק בשל מסירת עדות שקר היות שהוא טען כי היה במחנה אחד ולפי הראיה המזכה הוא היה במחנה אחר. פרקליטת המדינה צחקה עליי ואמרה: "על מה אתה מדבר? אנחנו לא מעמידים לדין אנשים על מסירת עדות שקר מטעמם הם, כפי שנעשה במרבית המדינות". בארצות-הברית, לעומת זאת, אנחנו לא מהססים להעמיד אנשים לדין על עבירה זו, וניתן להעמיד לדין אפילו כאשר שוטר או סוכן FBI עוצר את החשוד ואומר: "האם רצחת את האישה ההוא?" והחשוד אומר: "אני? לא". באמריקה זה פשע לנסות ולכפור בהאשמה ששוטר או צניג FBI מטיחים נגד נחקר, גם אם הוא לא תחת שבועה. לכן, מה שנותנים ביד אחת בהקשר לזכות להימנע מהפללה עצמית, לוקחים חזרה ביד השנייה... מרתה סטיוארט, למשל, לא נכנסה לכלא בגלל סחר במניות תוך שימוש במידע פנים.¹¹ היא נכנסה לכלא עקב כך שמסרה עדות שקר שלא היה לה מידע פנים על המניה. כך, לעיתים קרובות, מכניסים בארצות-הברית אנשים לכלא...

ד"ר יואב ספיר: הדברים שאמרת מאוד מעניינים ומלמדים אותנו שחייבים להסתכל על המערכת המשפטית כולה כאשר משווים בין שיטות משפט. במערכת הישראלית, לדוגמה, יש לנאשם זכות שלא להעיד במשפט, אבל לעיתים נדירות נעשה בה שימוש משום ששמירה על שתיקה בדרך כלל מביאה להפסד בתיק. אני מכיר מעט מאוד תיקים בהם אנשים זוכו מבלי להעיד. לכן, מאוד נדיר לייעץ ללקוח שלא להעיד במשפט. יתרה מכך, התביעה יכולה להשתמש בשתיקת החשוד במשטרה בהקשרים מסוימים כחיזוק לראיות שלה. השופט בוודאי יודע על כך שהחשוד שתק במשטרה.

פרופסור אלן דרשוביץ: זה בהחלט מעניין כי זה ממחיש כיצד תרבות משפיעה על זכויות. ניתן היה לחשוב כי מושבעים בארצות-הברית יזקפו את שתיקתו של הנאשם לחובתו, אבל כולם ראו טלוויזיה ויודעים שיש לו זכות שלא להעיד. זהו חלק מהתרבות האמריקנית ולכן המושבעים לא עושים כך. התובעים תמיד מנסים למצוא דרך לגרום למושבעים להסיק אשמה בעקבות שתיקת הנאשם. יש סיפור מצחיק ומפורסם בעניין זה. איש יהודי זקן מובא בפני שופט בגין אישום ברצח. האיש אומר לשופט: "ביצעתי את המעשה מתוך הגנה עצמית". השופט שואל: "אז למה לא אמרת זאת למשטרה?", משיב האיש: "לא יכולתי לדבר, הייתי באזיקים". כן, אנחנו יודעים איך היהודים מדברים עם הידיים. אז בארצות-הברית לפעמים המושבעים אכן מסיקים אשמה מהשתיקה, אבל התרבות הרווחת היא שלא.

9 Alan M. Dershowitz, Is There a Right to Remain Silent?: Coercive Interrogation and the Fifth Amendment After 9/11 (2008)

10 Chavez v. Martinez, 538 U.S. 760 (2003)

11 מרתה סטיוארט, אשת עסקים ידועה בארצות-הברית, הואשמה בשנת 2002 בעבירות לפי חוקי ניירות ערך. על פי כתב האישום שיוחס לה, סטיוארט מכרה מניותיה בחברת תרופות יומיים לפני שבקשתה של החברה לאישור תרופה חדשה נדחתה, וזאת לאחר שהגיע לידיה מידע פנים מבעל החברה. בשנת 2004 סטיוארט הורשעה ונדונה למספר חודשי מאסר בפועל.

המרפסת וגילף עץ, כאשר האחייך שלו וחבר הגיעו ברכב ואמרו: בוא איתנו לסיבוב. הלקוח נכנס לרכב, בלי לדעת כי הרכב שימש קודם לכן לשוד חנות משקאות חריפים. שני שוטרי סיור עצרו את הרכב, התפתח מאבק ואחד מהגברים הצעירים הוציא אקדח והרג את שוטר הסיור. שני הצעירים, שהייתה להם הכרות מוקדמת עם מערכת המשפט הפלילי, חתמו על הסדר טיעון והעידו נגד הלקוח שלי, איש מבוגר, בעל מוגבלות שכלית, וללא מושג בנוגע לתפקידם של עורכי דין. המשפחה שלו אספה כמה דולרים ושכרה עורך דין מקומי, ראש הקו קלוקס קלאן לשעבר, בשם פיגי פריש (שם הולם). הם חשבו שעל ידי שכירת איש קו קלוקס קלאן לבן, גבר מהממסד, יצליחו לזכות את בן משפחתם. פיגי פריש אפילו לא הלך לתשאל מישהו בקהילה השחורה. הוא אמר: "אני לא נכנס לשכונה ההיא", ובאמצע המשפט הוא נרדם וישן במהלך עדותו של אחד העדים המרכזיים נגד הנאשם. כשנשאלנו בערעור אם הירדמותו השפיעה על המשפט, הייתי חייב להודות כי השעה בה הוא ישן הייתה שעתו הטובה ביותר באולם בית המשפט... זו הייתה השעה היחידה בה הסניגור לא גרם ללקוח נזק. האיש הזה טען בפני חבר המושבעים: "גבירותיי ורבותיי המושבעים, שמעתם שהלקוח שלי אמר כי הוא הוכה על ידי שוטרי סיור לבנים לאחר שהוא ירה באחד מהם. אני לא יודע למה שתאמינו לו, אני לא מאמין". זה היה ייצוג נורא, ולמרבה הצער הוא מייצג את מה שקורה במדינות דרומיות רבות, היכן שבתי המשפט ממנים שיכורים, מכורים לסמים, עורכי דין שהושעו מלשכת עורכי הדין בעבר או עורכי דין בני 80, לייצג אנשים העומדים בפני עונש מוות. בתי המשפט נותנים להם אלף דולר עבור התיק כולו, שנמשך חודשיים, כאשר עורכי הדין בניו יורק גובים אלף דולר לשעה. תתארו לעצמכם איזה סוג של עורך דין יתפרנס מארבעה תיקים בשנה עבור אלף דולר. כך מופרת הבטחת גדעון שוב ושוב, כאשר המענה היחיד שיש להעניק למצב הקיים הוא הקמת מערכות סניגוריה ציבורית בהן יש מימון אחיד לשני הצדדים: היכן שכל דולר הניתן לתובע חייב להינתן לסניגור. אני טוען לכך כזכות חוקתית, שכן אם רוצים להבטיח צדק שווה, חובה שיהיו להגנה אותם משאבים שיש לפרקליטות. מדובר בחלום שאני לא חושב שיושב בחיי, אבל אני באמת חושב שהוא הפתרון היחיד למערכת. אם אנחנו לא רוצים שאנשים יורשעו בהסתמך על יכולתם להשיג עורך דין או כספים, חייבים לייצר שוויון במערכת. נעשו מחקרים על אודות אלו שנגזר עליהם עונש מוות, והדבר היחיד שנמצא שלא מסביר מי יקבל עונש מוות הוא נתעבות או חומרת הפשע. מנבאים אחדים הם גזע הקורבן וגזע הנאשם, אך גם איכות עורך הדין יכולה לבבא את התוצאה. עורכי דין כמונו עלולים להפסיד בתיקים, אך אין לנו לקוחות שנדונו למוות. אנשים באמריקה נדונים כיום למוות, באופן כמעט בלעדי, אם יש להם עורכי דין בלתי כשירים או קרוב

התייחסתי בעבר ל"תיאוריית הבלון של המשפט הפלילי", לפיה לא ניתן להבין חלק כלשהו ממערכת משפט פלילי בלי להבין את מכלול חלקיה. כאשר לוחצים על בלון מצד אחד, האוויר עובר לצד השני, ולכן מערכות המשפט הפלילי למעשה יותר דומות משונות. כשמסתכלים עליהן לא מנקודת מבט משפטית אלא מנקודת מבט סוציולוגית או קרימינולוגית, ניתן לראות הרבה יותר קווי דמיון, כאשר פערים הנוצרים בחלק אחד של המערכת מושלמים על ידי חלק אחר של המערכת. למשל, בשנות ה-80 של המאה הקודמת שחררנו בארצות-הברית מאות אלפי אנשים מבתי חולים פסיכיאטריים. יחד עם זאת, לא באמת שחררנו אותם מכיוון שהם הושבו חזרה דרך מערכת המשפט הפלילי. הרבה מהם נשלחו מאוחר יותר לכלא על ביצוע פשעים קלים...

ד"ר יואב ספיר: יש בקהל חברים מהסניגוריה הציבורית, ולכן אשאל אותך שאלה על הסניגוריה הציבורית האמריקנית. בפסק הדין הידוע של בית המשפט העליון בארצות-הברית, גדעון נ' ויינרייט,¹² נקבע כי לכל נאשם בפשע יש זכות לעורך דין הממומן על ידי המדינה. סיפור פסק הדין הפך לימים לספר נהדר בשם "החצוצרה של גדעון" שאתה כתבת לו הקדמה,¹³ ומאוחר יותר הפך הספר לסרט בכיכובו של הנרי פונדה. כידוע, גדעון הואשם והורשע ללא סיוע סניגור, נשלח לכלא ובתאו כתב עתירה בכתב יד לבית המשפט העליון. בית המשפט העליון דן בתיק, ביטל את ההרשעה והוא זוכה במשפט חוזר, כאשר הפעם הוא מיוצג. הלכת גדעון שינתה את המשפט האמריקני שכן היא החילה את זכותו של נאשם לייצוג בכל המדינות. כיום, 50 שנה מאוחר יותר, פרשנים רבים מצביעים על הפער הקיים בין ההבטחה שנמסרה בהלכת גדעון, לבין מימושה במציאות. בהרבה מדינות בארצות-הברית אין מערכת של סניגוריה ציבורית אלא מנגנון של עורכי דין הממונים על ידי בית המשפט, שאינו מבטיח ייצוג איכותי. רבות מלשכות הסניגוריות הציבוריות לא ממומנות כראוי, עומס התיקים הוא אדיר ונאשמים עניים לא מקבלים הגנה נאותה. מה דעתך על מצב עניינים זה ומהן נקודות התורפה שיש לדעתך בזכות לייצוג כפי שהתפתחה בארצות-הברית?

פרופסור אלן דרשוביץ: גדעון נ' ויינרייט באמת היה אמור לחול על כל ארצות-הברית, אבל בפועל הוא הוחל על מעט מדינות, היכן שהוקמו לשכות של סניגוריה ציבורית. לשכות הסניגוריה הציבורית בארצות-הברית ברובן טובות למדי במונחים של איכות עורכי הדין, אך הן אינן כה טובות במונחים של המשאבים החקירתיים המוקצים להן. הבעיה קיימת גם לגבי סניגורים פרטיים. תרשה לי לתת לך דוגמה מהקריירה שלי וכיצד הייתי חייב להיות גלוי לב בפני בית המשפט על אודות המצב. היה לי לקוח אפרו-אמריקני שישב על

12. Gideon v. Wainwright, 372 U.S. 335 (1963)

13. ANTHONY LEWIS, GIDEON'S TRUMPET (special edition, 1991)

הנאשם עשוי באמת להאמין בטעות שהיא כן הסכימה. הרבה גברים לא מבינים את המשמעות של "לא" זה דבר איום. הם חושבים שכל כך לא ניתן לעמוד בפניהם ש"לא" משמעו "כן" ועל החוק, כמובן, להכיר בכך שהמשמעות של "לא" בכל הנסיבות חייבת להיות "לא". אני מלמד את הסטודנטים שלי במשפט פלילי שיש שני כללים: אחד, כאשר יש ספק כלשהו במסגרת מפגש מיני, ואני מלמד כידוע סטודנטים בני 25, ספק אם יש הסכמה מלאה ושלמה, אל תעשו את זה. עדיף ש-10 מפגשים מיניים טובים פוטנציאלית לא יתקיימו, מאשר שיתרחש מפגש מיני אחד שלא בהסכמה. תמיד תהיו זהירים יותר ממה שנדרש. אולם, אם אתם בחבר מושבעים, צריך להפוך את הכלל: עדיף ש-10 אשמים ישוחררו מאשר שחף מפשע אחד יורשע. לכן תלוי היכן אתם נמצאים: אם אתם מקבלים החלטה באם לקיים יחסי מין אתם מחילים כלל אחד, ואם אתם מקבלים החלטה בתיק בשאלה אם הייתה הסכמה, אתם חייבים להחיל כלל שני, זה מאוד מסובך...

מילות הפרידה האחרונות שלי אליכם, הן שהחוק הוא מאוד מורכב ובעל ניואנסים רבים. אין תשובות פשוטות. לכל זכות, כמעט, יש תג מחיר וכמעט כל שינוי במערכת יביא לשינויים אחרים במערכת, חלקם טובים, חלקם רעים. כך למשל, בתיקי אינוס תרמתי רבות לניסיון לשנות את הכללים שלא צריך תוספת ראייתית. זוהי שערורייה שרק בתיקי אינוס, עדות האישה מצריכה תוספת ראייתית. חובה להאמין לנשים באותה דרך כפי שמאמינים לגברים, לא ייתכן שתהיינה הבחנות סקסיסטיות שכאלה. אבל אין ספק כי כאשר אתה מבטל את דרישת התוספת הראייתית, תקבל לפחות מספר קטן של אנשים חפים מפשע שבעבר היו מזוכים, ועכשיו יורשעו. לכל כלל טוב, לכל שינוי טוב, יש השלכות שליליות, ואם אתם רוצים להיות סניגורים, אתם צריכים ללמוד לחיות עם עמימות מוסרית, אתם צריכים ללמוד לחיות עם חוסר ודאות, ואתם צריכים ללמוד לחיות עם חלק מהשאלות שהעלינו כאן היום. יחד עם זאת, אני חייב לומר לכם שאין בעולם מקצוע יותר מרגש מאשר להיות האדם היחיד העומד בין הלקוח לבין מאסר, או איפה שאני עובד כעורך דין, מוות. לכן, אם אתם רוצים קריירה מאתגרת, קשה במיוחד ומעניינת, היו סניגורים. מדובר בבחירה שבהחלט ראוי למקם גבוה ברשימת הדברים שכדאי לשקול.

בלתי כשירים. אז, גדעון נ' ויינרייט הוא סרט נהדר וספר נהדר, אבל התוצאה שלו במציאות אפילו לא מתקרבת לזו לה ניתן היה לקוות.

ד"ר יואב ספיר: אנחנו מתקרבים לסיום. למרות המספר המדהים של התיקים בהם ניצחת, אני מניח שיש כמה תיקים בהם גם הפסדת. מהו התיק בו הפסד שלך היה צורב במיוחד?

פרופסור אלן דרשוביץ: בשנת 1982 כתבתי את הספר הראשון שלי, "ההגנה הטובה ביותר"¹⁴. אף פעם לא אשכח את השנה הזו היות שבאותה שנה הכרתי את אשתי, וכשנתתי לה את הספר היא אמרה: "יש לך שתי אפשרויות, אני יכולה לקרוא את הספר שלך או לצאת איתך, אבל אני לא יכולה לעשות את שניהם". ובכן, אתם יודעים במה בחרתי. בכל מקרה, העורך של הספר נדהם כאשר נוכח כי על אף שזכיתי בהרבה יותר תיקים משהפסדתי, על כל תיק המתואר בספר בו זכיתי, מתואר גם תיק בו הפסדתי. לדעתי, ניתן ללמוד לא פחות מהתיקים בהם הפסדת מאלה שבהם זכית... אני לא סבור שיש לשפוט עורכי דין לפי מספר הזכיות או ההפסדים שלהם, היות שצריך להביא בחשבון את קושי התיק, ויש עורכי דין שתמיד זוכים כי הם בוחרים לייצג רק בתיקים קלים או בתיקים בהם ברור שהנאשמים חפים מפשע. יש לי חבר שהוא סניגור ציבורי שהפסיד ב-56 תיקים ברצף, והוא אחד מעורכי הדין הכי טובים שהכרתי אי פעם. קשה לי לומר מהו ההפסד הצורב ביותר משום שמעולם לא הפסדתי בתיק של עונש מוות ולו הייתי מפסיד בתיק כזה - ברור שהוא היה הראשון ברשימה שלי. אני מניח שאולי התיק של מייק טייסון הוא התשובה.¹⁵ אני ייצגתי את מייק טייסון, אלוף האגרוף, והפסדנו את התיק הזה בהצבעה של שניים מול שניים בבית המשפט לערעורים משום שהשופט החמישי פסל את עצמו... בתיק עצמו עלתה סוגיה משפטית מאוד מעניינת. היו שני עדים שעדותם נדחתה על ידי בית המשפט, על אף שהם ראו את הקורבן והנאשם נכנסים יחד למלון מחזיקים ידיים ומתנשקים, וזאת בסתירה לעדות הקורבן כי היא נגעלה מהנאשם ומעולם לא רצתה להיות בקרבתו. אני לא יודע עד עצם היום הזה אם מייק טייסון היה אשם או חף מפשע. אני לא יודע את זה לגבי הרבה מהלקוחות שלי, משום שבתחומים הללו של הסכמה, לעיתים קרובות יש הבדלים בתפיסה. אני בטוח, או כמעט בטוח, כי הקורבן בתיק האמינה שהיא לא הסכימה, אך

14 ALAN DERSHOWITZ, THE BEST DEFENSE (1982)
15 בשנת 1992 מייק טייסון, מתאגרף אמריקאי, הורשע בעבירת אינוס של צעירה בת 18 ונידון לשש שנות מאסר בפועל.